

کووید-۱۹ در صورت های مالی

قیمت تمام شده در دوران کرونا

۲۱ فروردین ۱۳۹۹

محمد هادی موقعی

کمیسیون بازار پول و سرمایه اتاق تهران

پیش درآمد

کووید-۱۹ همه مکان ها و نقاط جغرافیایی را درنوردیده است. صورت های مالی واحدهای تجاری قطعا مکان جغرافیایی نیست که ویروس بتواند بدان وارد شود؛ ولی کووید-۱۹ می تواند به صورت های مالی نیز وارد و اقلام و اطلاعات آن را مخدوش و روال عملیات و کفایت اطلاعات، قضاوت نسبت به آن ها و نهایتا تصمیمات اقتصادی را تحت تأثیر قرار دهد.

برای تهیه صورت های مالی یک واحد تجاری رعایت و اجرای الزاماتی چاره ناپذیر است. اندازه گیری به ارزش منصفانه دارایی ها و موجودی ها، ارائه اطلاعات صحیح و قابل اتکا نسبت به وضعیت مالی، انعطاف پذیری و عملکرد واحد تجاری و مهم تر از همه نشان دادن شواهدی دال بر تداوم فعالیت شرکت مهم ترین این الزامات هستند. در صورت ضعف در هر یک از عناصر یاد شده، کفایت و اطمینان بخشی اقلام صورت های مالی در معرض تردید قرار خواهد گرفت.

پاندمی ویروس، بقا را جایگزین سودآوری، دارایی های سلامت آفرین را جایگزین دارایی های مولد و ارزش جاری و قابل برآورد برخی دارایی ها و بدهی های جاری را کاهش می دهد. تعهدات را افزایش و روال عادی عملیات اصلی واحد تجاری را تخریب می کند.

تأثیرات کووید - ۱۹ بر عملیات، نقدینگی، دارایی های ثابت، موجودی ها، مطالبات و تعهدات برخی واحد های تجاری به حدی است که چگونگی اندازه گیری، ثبت و افشای اطلاعات مالی را از روال گذشته خارج و مشکلاتی نیز برای رسیدگی کنندگان به صورت های مالی ایجاد خواهد کرد.

در این نوشته کوتاه تحت عنوان "کووید - ۱۹ در صورت های مالی"، تلاش شده است تا به برخی از اقلام تأثیر پذیر صورت های مالی از بحران پاندمی و ماهیت تأثیر پذیری مربوطه اشاره شود.

قیمت تمام شده در دوران کووید-۱۹

قیمت تمام شده کووید - ۱۹ عبارت است از بهای تمام شده برای زنده ماندن. شاید از نگاهی دیگر قیمت تمام شده تولید و خدمات از این به بعد برابر با جان آدمی است. این برداشت به این معناست که الگوی محاسبه سود ناخالص از صورت های مالی شرکت ها دیگر فروش منهای بهای تمام شده کالای فروش رفته یا خدمات ارائه شده نیست. محاسبه ای برای سود ناخالص نخواهیم داشت، زیرا استراتژی "ماندن" جایگزین استراتژی های سودآوری خواهد شد؛ البته تا مدتی که کووید - ۱۹ اقتصاد و سلامت را تهدید می کند. پس باید از مبلغ فروش هزینه بقا را کم کنیم و اگر چیزی باقی نماند، نگران ارزش شرکت نباشیم؛ بلکه باید از زنده بودن خوشحال بود. جایگزینی این نگرش در مدیران و صاحبان کسب و کار، سهامداران و ذینفعان به جای نگرش های قبلی ضروری است.

دارایی های نوظهور و تغییر نگرش نسبت به دارایی های ثابت

در دوران تهدید و پاندمی کووید-۱۹ کدام یک از اقلام دارایی های ثابت ارزش خواهند داشت؟ در بحران پاندمی و همه گیری، دارایی هایی ارزش خواهند داشت که استفاده از آن ها منجر به بقا شود نه سودآوری. حتی به قیمت افزایش بهای تمام شده. این گونه دارایی ها را دارایی های نوظهور **Emerging Assets** می گویند. هر چه این دارایی ها مستهلک تر می شوند، احتمال بقا و حفظ جان آدمی افزایش می یابد؛ گرچه الزام بازدهی سودآوری و مالی آتی بر اساس اصول حسابداری نخواهند داشت.

دارایی های ثابتی که تولید و ارائه خدمات را افزایش می دهند، در صورتی که نتوانند همه گیری را کاهش دهند، در ردیف دارایی های بی ارزش - به رغم نوبودن و بالا بودن

ارزش دفتری آن ها- به شمار خواهند رفت. آیا این دارایی ها نیاز به ذخیره کاهش ارزش خواهند داشت؟

موجودی های کالا

آیا همه تولیدات باقی مانده از گذشته، مانند کالاهای در جریان ساخت و موجودی های انبار اعم از مواد اولیه، قطعات و کالای ساخته شده، بر اساس پروتکل ها و الزامات دوران تهدید پاندمی قابل فروش خواهند بود؟ در صورت تدوین پروتکل های بهداشتی برای تولید و خدمات جدید، احتمال کاهش ارزش و یا تبدیل به اقلام راکد و غیر مولد برای برخی اقلام موجودی ها وجود خواهد داشت. آیا ذخیره ای از این بابت باید در حساب ها منظور شود؟

حساب های دریافتی

حساب های دریافتی تجاری در شرکت های تولیدی، بازرگانی و خدماتی و مطالبات حاصل از اعطای وام ها در شرکت های مالی و بانک ها در معرض عدم وصول قرار خواهند گرفت. زیرا پاندمی، اجازه کار و تداوم فعالیت را به خریداران و بدهکاران نداده است. آیا مبانی محاسباتی اعمال ذخیره مطالبات مشکوک الوصول باید تغییر کنند؟ قابلیت وصول حساب های دریافتی آشکارا کاهش خواهد یافت. در سال های آینده احتمال تبدیل این مطالبات به حساب های دریافتی سنواتی وجود خواهد داشت.

پیش پرداخت ها

هرگونه مبالغ پرداخت شده برای خرید تجهیزات، دارایی ثابت و مواد اولیه و یا سایر اقلام مورد نیاز واحد تجاری که قبل از بحران پاندمی در وجه گیرندگان وجه بر اساس قراردادهای منعقد شده پیمانکاری، ارائه خدمات و فروش کالا پرداخت شده است، اکنون

تابع شرایطی حتی شاید فورس ماژور است. قابلیت تسویه مانده حساب پیش پرداخت ها از نظر زمان بندی قراردادهای مربوطه محل تردید دارد. آیا امکان دارد مانده پیش پرداخت ها به سایر بدهکاران منتقل شوند؟ آیا دعاوی حقوقی جدیدی له و علیه واحد تجاری مطرح خواهند شد؟

موجودی نقد

میزان نقدینگی موجود در حساب های بانکی که بر اساس بودجه های تنظیمی گذشته به هزینه حقوق و دستمزد، هزینه های جاری، پرداخت تعهدات قانونی، تسویه وام ها و دیون، تسویه بدهی مالیاتی و تسویه حساب های پرداختنی تجاری و ... اختصاص یافته بود اکنون باید به ترتیب به هزینه های سلامت، درمان، حقوق و مزایای و یا تسویه باز خرید تعدادی از کارکنان، خرید تجهیزات دور کاری و نقدینگی احتیاطی برای بحران اختصاص یابد.

حساب های پرداختنی و تعهدات

هرگونه تعهدات به دیگران چه در قالب پیش دریافت ها، تعهدات تسهیلات و وام ها، مشارکت ها، خرید کالا و دیون مالیاتی ایجاد شده قبل از پاندمی، اکنون چگونه تسویه خواهند شد؟ افزایش تعهدات احتمالی آتی و امکان عدم تسویه تعهدات فعلی، تأثیرات نامناسبی بر تداوم فعالیت واحد تجاری خواهند داشت. آیا ذخائری جدید باید در حساب ها منظور شوند؟ آیا پرونده های حقوقی جدیدی علیه شرکت تنظیم خواهد شد؟

درآمد های اصلی

در دوران پاندمی به دلیل تغییر اولویت های نقدینگی خریداران و مشتریان، الزامات رعایت پروتکل های سلامت و بقا و کاهش فعالیت های اقتصادی، فروش کالا و

درآمدهای اصلی تحت تأثیر شدید قرار خواهند گرفت. نوسان شدید درآمد و فروش و میل به سمت کاهش قابل توجه بر منافع سهامداران، ارزش سهام و توانایی تسویه تعهدات تاثیرگذار خواهند بود.

جمع بندی

با توجه به پیش فرض های بالا ارقام با اهمیتی از صورت های مالی واحدهای تجاری، چه از نظر نحوه محاسبه و اندازه گیری آن ها برای درج در صورت های مالی و چه از نظر نحوه افشا و گزارشگری مالی تحت تأثیر رخدادهای ناشی از بحران پاندمی قرار خواهند گرفت. همچنین نحوه رسیدگی و اظهار نظر حسابرس مستقل و همچنین نحوه برخورد و رسیدگی های مالیاتی نیز بی تاثیر از این تغییرات نخواهد بود. به هر حال باید منتظر چالش هایی بزرگ در عرصه های تهیه، افشا و رسیدگی به صورت های مالی باشیم.